

451241

ORSZÁG VILÁG

GELLER ÖDÖN

társadalmi, művészeti és irodalmi
BCU Cluj / Central University Library Cluj
országos riportlapja

1939. III. 15. XXVIII. évf. 6. sz.

(Bejegyezve: Trib. Arad, Secția III-4
Con. Dos. Nr. Pres. 8./1938/2.)

AZ ORSZÁG-VILÁG

a legkitünőbb és legtökéletesebb tudósítói szolgálattal rendelkezik. A bel- és külföldi eseményeket, eredeti cikkek keretében, a legmegbízhatóbban tárja az olvasó elé.

Az ORSZÁG-VILÁG

kéthetenként összefoglaló képet ad olyan aktualitásokról — könnyen és tárgyilagosan — amelyekkel a napilapok nem foglalkoznak.

Az ORSZÁG-VILÁG

az igazi demokráciáért küzd és minden sorában a reakció ellen harcol, a népek békéjéért, megértéséért és belső nyugalomért.

Az ORSZÁG-VILÁG

a legjobb újságírógárdát csoportosítja maga köré. Munkatársai között Ardeal jelesei foglalnak helyet, akik nyugati szellemet jelentenek a sajtó életében.

Az ORSZÁG-VILÁG

művészeti rovatai a modern ember széles látóköréhez simulnak és minden tekintetben felvilágosodottságot jelentenek.

Az ORSZÁG-VILÁG

társadalmi akcióiban és közleményeiben felkarolja a kisembereket, istápolja az elnagyaltakat, a nyilvánosság elé viszi a becsületes, dolgozó emberekkel történt igazságtalanságokat és gondoskodik azok orvoslásáról.

Az ORSZÁG-VILÁG

közgazdasági cikkeiben a kereskedő és iparosvilág érdekeit képviseli és tántoríthatatlanul küzd sérelmeik és a korrupció ellen.

Az ORSZÁG-VILÁG

kéthetenként, kiváló írók tollából, humoreszkeket és hangulatos, rövid irodalmi közleményeket tartalmaz, melyek méltán illeszkednek a nívós, másirányú közlemények keretébe.

Lapunk példányszámonként nem kapható. Előfizethető: Arad, Bulv. Regele Ferdinand 19.

A levél

Egy szép és szomorú hangú emlékezésben olvasom, milyen áhitatosan írta leveleit **Rainer Maria Rilke**, a költő. Mindig kék papírosra írt s a levélpapírt gondosan lepecsételte ősenek, **Rilke** kornétásnak gyűrűjével. Az emlékező leírja, milyen mügonddal tartotta **Rilke** a pecsétviaszkat az égő gyertya fölé, s milyen figyelmesen helyezte el a pecsétet a kék levélpapír hátlapján. Minden levelet ünnepélyes cselekedetnek érzett **Rilke**. Minden levél titokzatos cselekmény volt számára, közeledés egy lélekhez.

Nem is szabad másképp levelet írni. De már csak nagyon kevesen írnak igazi leveleket. **A legtöbb ember irógéppel ír**; én ezt személyes sértésnek érzem, s levelekre, melyek személyes tartalmuak és gépirással készülnek, egyáltalán **nem felelek**. A kézírásos levélben még van valami az emberek közötti érintkezésnek ősi, nemes szertartásaiból. **„Neked írok!”** — ez van a kézírásos levélben; s a kézírás kiadja titkos egyéniségem, elmond valamit abból is, amit a levél szavai nem mondanak el. Elég utálatos az is, hogy az embernek mindenféle, alkalmi papírkákra írnak, a tisztességes levélpapír nem drága, ma sem, egy iv. nyomásos, nemes papír nem terheli tuiságosan a levéllíró. Az igazi levél áhitatosan készül: írója tudja, milyen papír, milyen toll rögzíti legtökéletesebben egyéniségét, a megszólítási elhelyezése, a sortáv, a befejezés lendülete, mindez csak kézírással ér valamit. Ma a szerelmek is ilyen leveleket írnak: **„Hivatkozással ekkor és ekkor kelt becsesére...”** — vagy valami hasonlót. Már csak kevesen pecsételik leveleiket. De egy igazi levél, melynek szintén, külalakján, tintáján, pecsétjén érezni lehet, hogy küldője még igazi ember, ma is nagy öröm és nemes ünnep.

Kiveszett a levél a világból, melyet áhitatos szivdobbással fogadott a címzett: nem olvasta el rögtön, óvatosan bontotta fel; kiveszett a levél a világból, mely másról is beszélt, mint a mulhatatlanul sürgős személyességről, mint a

Szerencsés tavasz! Szerencsés

Coldschmidt sorsjegyek!

zők közé tartozik. Nagy körültekintéssel és Bucurestiben, régi beosztása során szerzett széleskörű tapasztalatai alapján közmegegyezéssel vezeti a vezértitkári hivatalt. Fáradhatatlanul intézkedik, mindenről tud és mindent a leggyorsabban rendez, egyszóval elsőrendű munkaerő, olyan munkatárs, akire a községi közigazgatás felhalmozódott munkamennyisége mellett valóban szüksége van a városvezetőségnek.

Összesen kilenc szolgálati főnök teljesít szolgálatot ezidőszerint a városházán és ezek közül hat új munkaerő. **Crâznic Eugen**, a közigazgatási ügyosztály szolgálati főnöke maga a megtestesült szivélyesség és előzékenység. Hivatala állandóan nyitva áll minden rangú és rendű kérvényező, érdeklődő és elintéztést kereső polgár számára. Semmi sem eléggé jelentéktelen ahhoz, hogy **Crâznic Eugen** ne foglalkozék elintézésével, mindenkihez van egy jó szava és emellett pompásan kézben tartja az egész ügyosztályt. Nagyban segítségére vannak felelősségteljes munkakörének betöltésénél az itt dolgozó régi kipróbált tisztviselők, a mindenről tájékozott **Popa Grigore**, **Stoica Lazar**, **Amlacher Viktor** és a többiek. Új ember a közigazgatási ügyosztályon, de máris a legtájékozottabb a tisztviselők között — ugyanis ezt megkívánja jelenlegi beosztása — **Apostolache Vasile**, a város személyzeti ügyosztályának vezetője.

Popa Constantin már hónapok óta nem a közművelődési ügyosztályban dolgozik, hanem az önálló szolgálatná átszervezett anyakönyvi hivatalt vezeti. Itt **Vatian Aurel** irányítja **Popa Constantin** vezetése mellett a hivatal ügyvitelét. A közművelődési ügyosztályt viszont **Regneala** volt erdélyi főszolgabíró vezeti s eddigi működése bizonyosságul szolgál arról, hogy jól választott a városvezetőség, amikor vezető tisztviselői közé sorolta. A gazdasági ügyosztály a mindig derűs, mindig jóhumoru, de komoly dolgokban tréfát nem ismerő **Ratiu Alexandru** vezetése alá került, aki új ember ugyan a városházán, de régi közigazgatási szakértő, aki úgy vette át a szolgálat vezetését, mintha mindig ott tevékenykedett volna.

A városházi ügyvitelnek talán legfontosabb ágazatát irányítja nagy szakértelemmel **Curiaç Ioan**, a pénzügyi szolgálat főnöke, akit Lugosról hoztak Aradra. Azt, hogy ez az elsőrendű főtisztviselő mit jelent a városi közigazgatásnak, csak az tudja, aki látja, hogy mennyit dolgozik **Curiaç Ioan**, helyesebben az, aki érdemében is értékelni tudja ezt a hatalmas és eredményes munkát. **Curiaç Ioan** úgy tölti be ezt a nehéz feladatok egész sorát jelentő állást, hogy méltán állapítják meg felettesei, munkatársai és mindazok, akiknek dolga van a pénzügyi szolgálat főnökével, hogy egész ember került ebbe a pozícióba. Külön említést érdemel különben a pénzügyi szolgálat valamennyi tisztviselője, akik külön-külön és együttréve jó munkatársai **Curiaç**

Ioannak. **Amar Mircea**, az adóhivatal előzékeny, szolgálatkész főnöke, **Flueraş Pavel**, aki a pénzügyi szolgálat főnökének közvetlen munkatársa, valamint **Crisan Ioan** főpénztáros emelkednek ki ebből a jólösszeválogatott, pontosan együttműködő együttesből.

Most töltötték be a műszaki szolgálat vezetői állását, amire több eredménytelen pályázat után **Radoslav Iosif** főmérnököt, a lugosi főmérnöki hivatal volt vezetőjét nevezték ki. Azok, akik ismerik **Radoslav Iosifot**, hangsúlyozzák, hogy a város számára jó akvizíciót jelent új főmérnökének tisztviselői sorába való iktatása, mert a főmérnök elsőrendű szakember. A műszaki szolgálat nagy tudású szakemberei között megoszló nagy munkából alaposan kiveszik részüket **Popovici Cornel** és **Belu Stefan** városi építészek, akik legutóbb például a színházépület átépítésével kapcsolatos összes tervek és jelentések elvégzésével abszolvtáltak valóban figyelemreméltó teljesítményt. Mindketten nagy lelkiismeretességgel, alapos szaktudással dolgoznak munkájukon, hogy minél hathatósabbá tegyék a városfejlesztést és szépítést célzó városvezetőségi politikát. Új emberként kerül a város műszaki szolgálatához **Lecneanu Emil** főmérnök is, a kolozsvári közmunkaügyi felügyelőségénél teljesített szolgálatot és aki már itt is bebizonyította rátermettségét és munkakészségét. **Lecneanu Emil** főmérnök a közmunka és építészeti ügyosztály élére kerül, hogy kitűnő munkatársaival együtt maradéktalanul megvalósítsa a hivatalos elképzeléseket. Ugyancsak a műszaki szolgálatnál dolgozik **Vlad mérnök** is, aki aradi működése folyamán teljesen bekapcsolódott a városi közigazgatás szolgálatának tevékenységébe.

A főorvosi hivatal élén a megnyerő modoru, valóban európai színvonalat reprezentáló és az igaz orvos nemes fel fogását megtestesítő **dr. Cotioiu Romuald** főorvos áll továbbra is, általános megelégedésére mindenkinek, akinek elintéznivalója van az egészségügyi és népjóléti szolgálatnál.

Ugyancsak változatlan az állatorvosi és állategészségügyi szolgálat vezetése is, ahol **Brancoveanu Miron dr.** tevékenykedik.

Végül a jogügyi osztály vezetésében annyiban történt változás, hogy **Jegessy Károly dr.** volt főügyész nyugalomba vonult és helyét eddigi munkatársa, a jogügyi osztály tárgyaló ügyvédje, **dr. Nedelcu Nicolae** foglalta el. Az így megüresedett tárgyalóügyvédi tisztséget **dr. Furdui Iosif**, a városszerte jól ismert, kitűnő ügyvéd foglalta el. **Jegessy Ká-**

Bácsany kötöttáruház

a Neuman-palotába, a Deutsch-
cipőüzlethelységbe költözött.

roly dr. távozása kétségtelenül veszteség a város jogügyi osztálya számára, mert nagy tudása és tág jogászai látóköre nagy hasznára volt a városvezetésnek. Azonban úgy **dr. Nedelcu Nicolae**, mint **dr. Furdul Iosif**, ugyancsak jó ügyvédek, tájékozott jogászok, akik kétségtelenül kifogástalanul vezetik tovább az ügyosztályt.

Ugyancsak fontos hivatal a kérvényezési és iktatási ügyosztály is, ahol **dr. Covacevici Ioan** irányítja a munkát, **Goicea Ioan** hivatalfőnök pedig gondoskodik arról, hogy itt, ahol a város polgársága leginkább és legközvetlenebb érintkezésben áll a községi közigazgatással, ne történjék semmiféle fennakadás, vagy zökkenő.

Az új városvezetőséggel új főpolgármesteri titkár foglalt helyet a főpolgármester személyi irodájában: **Hara Teodor** fogadja itt jóleső előzékenységgel, figyelmes szolgálatkészséggel a közönséget. Az, aki a főpolgármester ajtaján kopogtat, a legkellemesebb benyomásokat szerzi, mert **Hara Teodor** a hivatali előzékenységet messze túlhaladó készséggel áll mindenki rendelkezésére.

Ezek azok a vezető tisztviselők, akik mögött Aradváros községi közigazgatásának tisztviselőgárdája csoportosul és végzi munkáját, örömmel állapíthatjuk meg, általánosságban olyan szép eredménnyel és annyira fennakadás nélküli gördülékenységgel, hogy büszkeségére válik a legmagasabb beosztású városi tisztviselőknek éppen úgy, mint a legkisebb minősítésű tisztviselőknek. Kivétel nélkül valamennyien elismerésre méltó katonái a városi közigazgatásnak, akik valamennyien lelkesen és céltudatosan dolgoznak, friss ambícióval és energiával azon munkálkodnak, hogy elősegítsék a jelenlegi városvezetés nagyszabású munkatervét és megvalósításképpen kitűzött elképzeléseit. Nem lehet valamennyi nevet külön-külön felsorolni, bár valóban megérdemelnék kivétel nélkül, hogy a közönség megismerje nevüket. Éppen ezért csak nagy általánosságban és együttesen emlékezünk meg a városi hivatalszobák szorgalmas tisztviselőgárdájáról, akik valóban méltók erre a névre, mert nemcsak a rájukbízott munka egyszerű ledolgozását tekintik feladatuk, de tisztában vannak azzal, hogy komoly, szép, hivatást jelentő tisztséget viselnek a torony alatt...

Tavaszi cipőujdonságok nagy választékban

Apponyi Testvéreknél

Dermata, Carmen, Boris, We-Ego Klar
és bucarestii különleges márkát.

Fellebbezés a magyarországi zsidókérdésben

A zsidókérdésről érdekes röpirat jelent meg, amely a magyarországi zsidó értelmiség nevében szól a magyar közvéleményhez.

„A második zsidótörvény célja, indokolása, következményei“,

ez a címe a röpiratnak, amely bevezetőjében megállapítja, hogy ha a második zsidótörvényjavaslat valósággá válik, a magyarországi zsidóság nemcsak nagy tömegeinek és egész fiatal nemzedékének anyagi életlehetőségét, de egészében **emberi egyenranguságot, erkölcsi létalapját veszti el.**

A továbbiakban rámutat a röpirat arra, hogy az anyagi megsemmisülés ellen talán lehet kétségbeesett erőfeszítéseket tenni egy ideig, de az erkölcsi kirekesztés tudata elől nincs menekülés a földnek tulsó felén sem.

— **A magyarországi zsidóság tulnyomó többsége** — mondja az irat — **lelke legmélyéig megbántva, szörnyű igazságtalanságot érez ebben az ítéletben.**

Behatóan foglalkozik ez a kiáltványszerű röpirat a zsidótörvényjavaslattal — a nemzeti célszerűség szempontjából és szembeáll az indokolás megállapításaival, elsősorban abban a tekintetben, hogy a zsidóság „**idegensége**“ teljesen erőszakolt és semmi körülmények között helyt nem álló kiindulási pont. Az alig féléve meghozott első zsidótörvény ugyanis még nem látta szükségét semmiféle közjogilag és közéletileg kirekesztő rendszabálynak a zsidóság ellen.

Felvetik a kérdést, vajjon csak az utolsó félévben vált volna nyilvánvalóvá, hogy a zsidóság nem tudott magyarrá válni? Akiket a zsidójavaslat idokolása idegeneknek jellemez, akik „könnyű szívvvel veszik kezükbe a vándorbotot, mert bárhol a földön megtalálják a hazát“, azok most élik át életüknek legnagyobb megpróbáltatását, amikor úgy érzik, hogy talán bucsuzniok kell szülőföldjüktől.

Gondolják meg, akik talán a maguk lelkiismeretének megnyugtatóra találták ki ezt a zsidó „átvonulási“ elméletet, hogy mi megy végbe most a magyarországi zsidók tizezreinek, százezreinek telkében, akik a térkép fölé hajolva keresik azt a tengerentuli pusztát, vad és ismeretlen földet, amely talán hajlékot ad majd nekik.

A kiáltvány megállapítja, hogy belpolitikai téren a magyarországi zsidóság tulnyomó többsége a legszigorubb lelkiismeretvizsgálattal sem tud felfedezni magában olyan törekvéseket, amelyek bárminő népi célkitűzés teljesedését gátolnák.

A kiáltvány szól ezután a „zsidó“ sajtóról, a „zsidó“

kulturáról. Hangoztatja, hogy a sajtót vagy a színházat a zsidók a háboru előtti időben nem „monopolizálták“, mint **Rákosi Jenő, Kaas Ivor, Bartha Miklós, Beöthy László** és mások példája mutatja, a vezető pozíciók nagyrészt akkor is keresztény kézben voltak.

— Bármint vélekedjünk — mondja a röpirat — e korszak magyarságáról: sem kiskoru, sem gyengeelméjü nem volt, hogy lelkiületével, felfogásával és érdekeivel ellentétes ujságot elolvasott vagy szindarabot megnézett volna. Keresztény ujságíró, művész vagy költő érvényesülésének pedig semmi néven nevezendő akadályja nem volt ebben a sajtóban.

A zsidóság gazdasági szerepéről szól ezután a röpirat, amely rámutat arra, hogy

a zsidók sohasem élveztek törvényes előjogokat, hogy azok segítségével foglalják el a gazdasági pozíciókat Magyarországon.

A vállalatokat, amelyek élén állanak, maguk alapították és maguk hozták az országba a tőkét, amely az alapító tevékenységet lehetővé tette. A keresztény magyarság vezető rétege viszont nem mutatott sok hajlandóságot a gazdasági tevékenységre.

Azok a keresztények, akik gazdasági pályára léptek, soha nem láthatták keresztény voltukban az érvényesülésnek semmiféle akadályát.

Magyarország mai népsűrűsége és közigazgatási apparátusa mellett pedig bizonyos, hogy a zsidóeredetű tőkeinvestíciók és ipari alapítások nélkül a széles néprétegek életszínvonala a mainál jóval alacsonyabb volna.

A zsidójavaslat felhasználja ugyan a zsidó nagy vagyonok és nagy jövedelmek miatt könnyen felszitható elégedetlenséget, de — mint a röpirat mondja — olyanok ellen aknázza ki elsősorban, akiket sem személyükben, sem munkájuk miatt nem ér gáncs és elégedetlenség. A röpirat ezután a zsidó frontharcosokról beszél, a kivételekről, amelyekkel kapcsolatlan idézi néhai **Gömbös Gyulát**, aki igyekezett megtalálni az igazságosság utját és kijelentette, hogy semmi kifogása az országban meggyökeresedett, érzésben magyarrá vált zsidók ellen.

— Régebben még azt haliottuk, — mondja a röpirat —, hogy a zsidók kibújtak a frontszolgálat alól és gyáván viselkedtek. Most pedig korlátozni kell a zsidó frontharcosok, sőt még a kitüntettek alkalmaztatását is, mert különben ezen a téren előzönlés fenyeget.

Megállapítja a kiáltvány, hogy a pusztítás, amit a mostani zsidótörvényjavaslat végrehajtása a magyar zsidóság soraiban végezne, a magyar nemzetet is súlyosan végzetesen érintené.

A statisztika adatai bizonyítják, hogy a tömeges bevándorlás már a mult század közepe táján megszűnt és

1870 óta lényegesen több zsidó hagyta el Magyarországot, mint amennyi bevándorolt.

A magyarság azáltal vált államalkotó erővé a Duna völgyében, hogy szellemi éghajlatot teremtett mindenféle vérségű népek számára. Ha az asszimiláció nem történt volna meg, vajjon volna-e ma nyelvében és szellemében kizárólagosan magyar, minden más nemzeti és hatalmi törekvésektől független magyar kereskedelem, volna magyar világváros, magyar Budapest?

Hangoztatja a röpirat, hogy évtizedekig tartana, amíg az újabb egyensúly helyreáll. Ezért fellebbez a kiáltvány a zsidójavaslat ellen a félrevezetett magyarországi közvéleménytől a felvilágosult magyar közvéleményhez.

Aradi ügyvéd unokaöccsének kalandos élete a japán feleségig

Ennek a történetnek a hőse Iritz István — egy ismert aradi ügyvéd, unokaöccse — abban az időben serdült fiatalemberré, amikor Magyarország a forradalmakból kiemelkedve, még egy összeomlott világbirodalom romjainak kaoszában vergődött, de a romok alól már megpillantotta az első napsugarat.

1919 ősze volt. A pályaudvarokon hosszú sorban marhavagónok álltak s a vagonokban birák, tábornokok, menekült magyarok laktak családjaikkal, megmentett butoraikkal. A Ritz-szállóban minden este patakokban folyt a pezsgő. Az asztaloknál ántántisztak külföldi újságírók oldalán tündöklő, ragyogó nők ültek, egy elrodhadt társadalom élősdiei. Minden asztalnál idegen egyenruhák. Franciák, angolok, amerikaiak.

Egy egész generáció életét, jövőjét tette tönkre ez a kor, mely ilyen képet nyújtott a fiatalágnak. 1919 fiatalága ezt látta maga előtt, mint az elérhető legnagyobb jót:

könnyü kézzel szórni a pénzt, nőre, pezsgőre, átmulatott éjszakákra.

Iritz Istvánnak, a Makóról elszármazott gabonakereskedő fiának is ez volt az első benyomása. Csoda-e, ha annak a pesti aranyifjuságnak lett ismert tagja, mely a „konjunktura“ idején, a nagy tőzsdei csaták, zürichi koronaesése, az infláció éveiben élte a könnyü életet.

Budapest is vidám város volt azok számára, akik az infláción kerestek. Egyik napról a másikra tizszerezték meg

pénzüket s ahogy szerezték, úgy adták ki, nem tudva mit hoz a holnap.

Ezekben az esztendőkbén Iritz István állandóan egy Budapestre menekült török császári herceg társaságában volt látható.

Együtt jelentek meg a különböző lokálokban, mulatókban, együtt költötték a pénzt.

Időnkint azonban Iritz István józan kereskedővé változott és édesapja gabonakereskedelmi irodájában dolgozott.

Néha hetekig csak „élt“, de mindig magához tért és ilyenkor menekült a munkához. Hogy a környezettől szabaduljon, volt úgy, hogy Párisban és volt úgy, hogy Konstantinápolyban képviselte apja cégét, de amikor megérett, megkomolyodott volna — **véget ért a konjunktura.**

Elkövetkezett 1931, a gazdasági összeomlás esztendeje és a makói fiatalember, aki most már szomjazta a munkát és tul volt az első fiatalság féktelenségein — **nem látta többé maga előtt a lehetőséget.**

Az egzisztenciateremtés lehetőségét.

Akinek mindig volt pénze, most itt állott egyetlen filér nélkül.

Iritz István azt vette észre, hogy minden ut bezárult idehaza, számára nincs többé megélhetés, nincs elhelyezkedés.

Egy utolsó számadást csinált. Annnyi pénze volt, hogy elutazhatott külföldre.

Összeszedte a holmiját, ami még megmaradt s aztán kezébe kis kézitáskájával a trieszti gyors egyik harmadik osztályu fülkéjében elindult a sötét és teljesen bizonytalan jövő felé.

Sok reménye nem volt.

Éppen csak a vasuti jegyét tudta Genováig megváltani.

Amikor Genovában leszállt a vonatról, csak néhány lira volt a zsebében. Nem ebédre, hanem legfeljebb néhány espressóra, feketére való.

Korgó gyomorral rótt a várost.

Keserü szájjal ment el lokálok, színházak, mulatók előtt, melyeknek azelőtt — amikor párisi utjain szállt meg egy-egy éjszakára Genovában — körülhajlongott vendége volt. Most ezekben az éttermekben számára nem volt bejuthatás.

A zsebe, amelyből azelőtt olyan könnyedén szórta a pénzt — üresen tátongott.

Már sötét volt, amikor fáradtan, éhségtől gyötörve leült egy kocsmában. A kikötő közelében volt ez a piszkos kis helyiség, körülötte matrózok, nem éppen kifogástalan tisztaságu legények és nem kétséges foglalkozásu hölgyek ültek.

Hosszu órákig ült kábultan, sötétben meredve maga elé. A szomszéd asztalhoz közben egy matróz telepedett le. Az is espressót rendelt. Iritz István nem igen nézte. Csak akkor

figyelt fel, amikor szomszédja megkapta espressóját és ék-
telen káromkodásban tört ki.

A káromkodás egymagában nem tűnt volna fel, azt ed-
dig is eleget hallott, mióta apró asztala mellett ült. De ez a
káromkodás egészen különös volt. Szívét-lelket gyönyörköd-
tető zamatossága. Arra a csirkefogóra irányult, aki az eléje
tett feketé lötyöt kávénak merészelte tisztelni.

— **Maga magyar?** — kapta fel a fejét.

— **Magyar!**

— **Magyar hajóval van itt?**

A matróz köpött egy nagyot.

— **Magyarnak magyar, de az is gazember, aki hajónak
meri nevezni azt a repedt mosóteknőt, amivel most kell neki-
vágni a tengernek!**

A magyar kereskedelmi hajó ugyanis befejezte pálya-
futását. Miután hosszú esztendőig rakodott a Földközi-
tenger különböző kikötőiben, levantei városokban, megrok-
kant és eljutott életének abba a szakába, amikor már többé
nem hajónak nevezek, hanem — **ócskavasnak.**

A forgalomból kivonták, legénységét szélnek eresz-
tették.

Az utolsó pillanatban azonban váratlan fordulat történt.
A megrokkant kereskedelmi gőzöst megvásárolta egy kínai
kereskedő. Nevetségesen olcsó árban — **ócskavasként kapta
meg** — lefizette az árát.

Elintézte a hajó körül az összes teendőket, megkötötte
a szükséges biztosításokat s a hajó kapitányát megbizta,
hogy a rozzant bárkával hajózzon a kínai vizekre s ott man-
darinok hazáájban adja azt át megbizottjának.

A hajó kapitánya az elszéledt legénységből egy párat
felkutatott, köztük **Iritz István** legujabb ismerősét is, aki
még mindig folyamatosan káromkodva közölte, hogy a hajó
reggel indul Kína felé.

A fiatalember szeme felcsillant. Neki itt már ugy sincs
sok keresnivalója. Pénze, hogy továbbtazzék, nincs. Ez a
hajó most üresen indul Kína felé, ahol — mint Pesten hal-
lotta — még vannak lehetőségek.

Beszélni kellene a hajóskapitánnyal, hátha fölveszi a
hajóra és magával viszi!

A matróz megrántotta a vállát.

— **Meg lehet próbálni. Ugyis kell ballaszt a rozzant
bárkába!**

Néhány perc mulva **Iritz István** ott ballgott a nehézlé-
pésű matróz mellett a hajó felé.

Odaállott a hajóskapitány elé.

A hajóskapitány végignézte.

— **Mit akar ezekkel a cingár izmokkal a hajón? Egy
kötelet se tud meghuzni!**

De aztán örült is a jelentkezésnek. Egyedüli tiszt volt a

hajón, az elkövetkező hetek unalmától is félt, meg aztán meg is sajnálta a pénztelen fiatalembert.

— **Tudja mit? Ide veszem a hajóra gazdasági tisztnek! Egye fene** — és megismételte matróza szavait: **Ugyis kell ballaszt!**

Iritz István az aranyifju, mint egy ócskavasként eladott egykori kereskedelmi hajó „**gazdasági tisztje**“ elindult Kína felé.

Az első percekben tele volt szorongással. Ki van zárva, hogy ez a hajó partot érjen! De segítségére sietett a tengeri betegség s annyi elfoglaltságot nyújtott neki, hogy nem maradt ideje a félelemre.

Étel, ital volt bőségesen, a kapitánnyal sűrűn ettek és sűrűn koccintgattak, kártya pedig nem jelentett semmiféle veszedelmet, mert az lett volna csak az igazi művész, aki tőle valamit elnyerhetett volna! Egy soldo sem volt a zsebében.

Mindehez ragyogó napsütés, sima, csendes tenger, egy öreg rádió: **kész nyaralás.**

Amikor a kapitány közölte, hogy már a kínai vizeken járnak s ott a távolban az az árnyék szárazföld, még pedig Kína, határozottan sajnálatot érzett. **Már vége?**

Mint néhány héttel előbb a genovai espressóban, most is éktelen káromkodás ébresztette fel szomorú gondolataiból. De most nem csak a matróz káromkodott, most a kapitány is. És mind a ketten olyan sápadtak voltak, mint akik utolsó percüket érzik közeledni.

— **Mi történt?** — kiáltotta feléjük.

A választ már maga a tenger adta meg. Az ócska kis hajót, mint valami gyereklabdát feldobta a magasba, aztán visszaejtette egy másik hullámra. A másik hullám pedig megint a magasba dobta.

Iritz István hajójával labdázni kezdtek a hullámok.

Hét órányira a kínai partoktól irtózatoss vihar kapta el a hajót. Olyan vihar, ami ennél sokkal komolyabb hajókat is megtáncoltat.

Hogy meddig tartott a labdázás, azt nehéz lett volna megállapítani. Ahányan voltak, annyifelé gurultak. A ruhája rongyokra szakadt, az orrából dőlt a vér, recsegve-ropogva egyre újabb alkatrészek szakadtak le a hajótestről.

Aztán egyszerre egy irtózatoss reccsenés és a hajó — oldalára fordult.

Egy pillanattal később a kapitány, matrózok és Iritz István aranyifju a viharzó tengeren hanykolódtak.

Leszakadt korlátarabokra kapaszkodva, kétségbesetten küzdöttek az életükért, míg néhány lépéssel odébb a hajó egyre mélyebben süllyedt a hullámsírba.

Egyetlen matróz küzködött rajta. Egy mentőcsonakkal igyekezett leoldani a süllyedő hajóról.

Sohasem sikerült volna, ha a vihar el nem unja. De el-

anta. Mintha mi sem történt volna, elültek az előbb még toronymagasan csapkodó hullámok s a matróz — a legutolsó pillanaton — leoldotta a csónakot...

A derék matróz pedig emberhalászatba kezdett. Kihalásztta a kapitányt, a legénységet és kihalásztta — Iritz Istvánt is.

S azután egy szál törékeny mentőcsónakon szorongva, hét végtelen óra következett. Ahogyan a gőzössel labdázott a vihar, olyan labdázást kezdett most a kis csónakkal a csendes tenger. Hét halálfélelemben eltöltött óra után egyszerre gőzös tünt fel a láthatóron. Kezdődött az új remegés: vajjon észreveszi-e kétségbeesett integetésüket, vagy tovább megy s otthagyja őket a közeledő éjszakában, újabb halálfélelemek s végül a biztos halál várásában.

A csónakot észrevették. A hajótörötteket a hajóra vették — holland gőzös volt — és Iritz István néhány óra múlva Kina földjére lépett.

Szétázott ruhában, egyetlen fillér nélkül.

A hajótörötteket azonnal fedél alá szállították, értesítették a kínai céget, melynek a hajót hozták és másnap a kórházban, ahol Iritz István feküdt, egy kínai ur jelentkezett.

Kínai ékesszólással üdvözölte, majd nagy reverenciával egy halom — dollárt tett le az éjjeli szekrényére.

— **Mi ez?** — nézett rá meglepetten a pesti fiatalember.

— **Csekély része annak az összegnek** mondotta a kínai — **melyet biztosítás révén fognak kifizetni, hogy a hajótörésben elpusztult, bizonyára pótolhatatlanul értékes podgyászért kárpótolják!**

Iritz Istvánt érte utól a szerencse, ahol el sem képzelte. Azzal, hogy a hajóra szállt, ő is részesévé vált a biztosításnak és elázott két öltözet ruhája és három inge kárpótlásaképpen

annyi dollár hullott az ölébe, ami az akkori viszonyok között — egész vagyonnak számított.

És a mulatók aranyifja most megfogta ezeket a dollárokat, dolgozni kezdett. Export-import vállalkozást létesített, keresztül-kasul járta Kinát, majd Japánt is és alig egy esztendő múlva levelet kapott egyik hozzátartozója. A levél arról számolt be, hogy kitűnő anyagi körülmények között él.

A hajótörés dollárjaival Iritz István vagyont szerzett.

A levélhez egy képet is mellékel. A kép egy nagyon csinos ifju japán hölgyet ábrázolt. Egy előkelő samuráji család leányát.

„Ez a hölgy — írta Iritz István — a feleségem.“

B É L Y E G Z Ó K E T

olcsón, jól és
azonnal készít

Stampa

bélyegzőgyár, Arad,
Str. Eminescu 12.

A legszebb virágoskert

Az érkező tavasz első virágai nem azok, amelyeket ott látunk az uccai hóvirágárusok kosaraiban, — a tavasz első virágai a kisgyerekek, az a sok-sok kisgyerek, akiket mamájuk vagy dadájuk sétálni visz az első tavaszi napsugárban. A ligetben, a tereken, a nyilvános kertekben, az uccákon száz és száz édes, rózsaszínű bimbó, száz és száz kisgyerek, rugós kocsiban szundikálva, vagy már a maga parányi lábain tipegve, — micsoda gyönyörű kertje a tavasznak és Annak, akitől minden szép és jó származik e földön: a Jóistennek!

Hol rejtőzött eddig ez a sok-sok bimbó, hol virult eddig ez az aranyos kert? Bizonyára nem az első napsugár csalta életre, mint a füveket és rügyeket, — üvegházi növények módjára éltek eddig rejtetten, védetten, mert tél volt, hideg, fagyos, barátságtalan világ és azok, akiket kertészeinknek rendelt Isten, féltve óvták őket szélről, fagytól, ködtől, mindattól a rossztól, ami a virágok törékeny kis életét fenyegeti.

Ők, persze, minderről nem tudtak semmit, dehát mit is tudják az üvegházi virágok, milyen az élet odakünn? Ők csak azt érezték, hogy jó meleg van, a tejbedara édes, különösen ha csokoládéval is meghintik és este olyan jó kislányba bújni, ha mamájával a kézben, de még inkább a hüvelykujjal a szájban.

A virágok is csak arról vesznek tudomást, ha nincs meleg a szobában, ha nem kapnak táplálékot és nem gondozzák őket. De aztán — ők maguk nem is tudják, hogyan — egyszerre csak aranyos melegség árad be kívülről is, szivárványos napfényárvok táncolnak be az ablaküvegen és ők künn vannak az uccán, a ligetben, a téren, a kertben, de nem úgy, mint eddgi, sietős kis sétára, hanem az édesmama vagy a jó dada megállítja a kocsit, ahol legszebben ragyog a napfény, vagy elengedi kezüket: hadd ugráljanak kicsit az édesen simogató sugarakban.

Körülnéznek, hunyorognak, bámészkodnak, nem is nagyon értik a dolgot, de hiszen értik-e a virágok, mi az, amikor egyszerre csak bimbózniok kell, értik-e, mi az hogy nincs már hideg és szürke homály, hanem arany sugaras langyos kékség mosolyog mindenhonnan?

A virágok kinyitják bimbószemüket, a kisgyerekek kinyitják virág szemüket, érzik, hogy valami megváltozott, valami megszépült körülöttük és csöndesen tudomásul veszik.

Mikor már csodálkoznak rajta és tudják, mi az a tavasz, nem bimbók többé és nem kisgyerekek...

Amikor nem kérdezték . . .

Dr. Müller Vilmos, az Erdélyben is jólismert európai hírű magyarországi orvosiró, akihez igen kellemes emlékek fűzik az **Ország-Világ** szerkesztőjét és akinek fivére volt **dr. Molnár Jenő**, a neves pesti ujságiró, a „Borszem Jankó“ volt szerkesztője, írja a következőket:

— Egy országgyűlési képviselő arra akar engem kényszeríteni, hogy megszegjem orvosi eskümet. Azt akarja, hogy amikor éjnek idején befönt lakásomra egy kétségbeesett anya, fájdalmában tördeli a kezét és sirva könyörög:

— **Doktor ur, az Isten szent szerelmére kérem, jöjjön azonnal, mert a kislányom vért hány!** — hogy akkor én előbb kérdezzem meg, milyen vallásu az a szerencsétlen tüdőbeteg és függetlenül attól, hogy mohamedán, pogány, cigány, zsidó, vagy keresztény-e, hanyatt-homlok rohanjak a beteg ágyához, Istentől adott minden tudomásommal próbáljam őt visszaadni az életnek és megkínzott édesanyjának?!

— Összetépném az orvosi diplomámat — kitépném saját két kezemmel a szivemet a mellemből, ha ilyen embertelenségre képes volnék! És kitépnék egy ragyogó cikket a **Budapesti Hírlap** 1915-ös évfolyamából, amit mesteri tollal írt meg a magyar publicisztika halhatatlan Mestere: **Rákosi Jenő**. „**Hős orvosok**“ volt a cikk címe. Az volt benne elmondva, hogy a legiszonyubb téli orosz offenzíva idején, amikor a Kárpátokban 40—50 fokos hidegek jártak, egy a Felvidéken átvonuló katonavonat ezrei és ezrei között felütötte fejét a háború legijesztőbb réme: a **kolera**. — A katonavonat orvosai tehetetlenül állottak a borzasztó vész előtt, — egyik kocsit a másik után kellett lekapcsolni és benne halálravált kolerás katonák emelték föl utolsó pillantásukat az ég felé. . .

A katonavonat Késmárkra ért. Akkorra már vagy 400—500 szerencsétlen katonahős lett a kolera áldozatává. És a halálvonat nemcsak magát a vonat többi katonáit fenyegette a kikerülhetetlen pusztulással, hanem amerre elhaladt és utközben le kellett tenni, ki kellett „**vagonirozni**“ a haladoklót, el kellett temetni a halottakat, a polgári lakosságot is veszélyeztette, sőt már itt is, ott is megjelent a borzasztó ragály és behatolt a békés falusi lakóházak közé. Ebben a rettenetes végveszélyben, amely nemcsak a katonaságot, hanem az egész ország Felvidékét is fenyegette, érkezett meg Késmárkra **Boroevits Szvetozár**, kassai hadtestparancsnok szigorú rendelete, amely szerint a kolerás vonatot Késmárkon le kell állítani és a kolerás betegeket a közeli tátraházai szanatóriumba kell szállítani.

A szanatóriumnak akkor én voltam a tulajdonosa és igazgató-főorvosa.

A szanatórium már ekkor egy éven keresztül hadikórházzá volt átalakítva. Éjjel volt, amikor csak egyszerre megszólal a hadikórház telefonja:

— **Főorvos ur** — hangzott a telefonból —, a **kórházat** azonnal ki kell üríteni. **Száz kolerabeteget hozunk, készítsen mindent el, amíg jövünk . . .**

Válaszra, kérdezősködésre nem volt egy pillanatnyi idő se. Éjnek idején, vérfagyasztó novemberi hidegben szállítottuk el a hadikórház súlyos kárpáti harcokban megsebesült katonatümeget a szomszédos késmárki kórházba, hogy helyet tudjak adni a halálvonat még életben maradt kolerabetegeinek.

Talán Dante „**Poklá**“-ban van ahhoz hasonló kép, amelyen állapotban a késmárki állomáson ezeket a vonatkocsikból kitámolygó, már-már alig élő kolerásokat találtam. Azon a kis félórás kocsitron, amely Késmárkról a tátraházai szanatóriumba vezetett, négyen haltak el a szerencsétlenek közül és a többiek mint halálra vált árnyak dőltek a szanatórium ágyaiba, hogy a következő napon újabb négy távozzék oda, ahonnan nincs többé visszatérés . . . A szanatórium köré kördönt vont az odaküldött katonaság:

lélek azon se ki, se be nem jöhetett. Én és egész családom be voltunk zárva a kolerás halálszigetre.

Szegény jó öreg 76 éves édesapám megkapta a kolerát, de szerencsére nagynehezen átvészelte azt. Két apró kis gyermekem közül az egyik heteken keresztül élet-halál között feküdt és amikor kiléptem a szerencsétlen kolerás betegek borzalmas szagu szobáiból, órákhosszat nem mertem a családom körébe menni, bármennyire is lesuroltam magam fertőtlenítő oldatokkal.

Nem tudom, hogy az Ördögsziget gyötrelmesebb kinokat tartogat-e a rablógyilkosok számára, mint az a négy hét, amit akkor nekem át kellett szenvednem.

De Isten különös kegyelme megengedte, hogy ez a borzalmas és életemből soha ki nem törölhető négy hét elmúlt és az én kedves katonáim, az előbb említett nyolc kivételével, akiknek magunk ástuk meg a sirját, a kis tátraházai fenyőerdőben és

minden papi szertartás nélkül, a mi imáink kísérete mellett temették el, meggyógyultak és teljesen egészségesen folytathatták harcaikat az ellenség ellen.

És felgyógyult a családom is.

De alig hagyták el a felgyógyult katonák a szanatóriumot, újból megszólalt a telefon. Most meg Kassáról hívtak.

— **Boroevits Szvetozár hadtestparancsnok ur megbízásából, a segédtszjtje kéreti főorvos urat, jelenjék meg holnap Kassán öexcellenciájánál.**

Nem tudtam mire vélni ezt a rövid és katonás hangon leadott rendelkezést. Azt hittem első pillanatban, hogy valamit nem jól csinálhattam, hiszen katonáék másképp gondol-

koznak, mint a magunkfajta „**civilek**“. De a parancs parancs, háboru van, nem lehet sokat gondolkozni! És már másnap ott állottam a kemény tekintetű **Boroevits** hadtestparancsnok előtt.

Boroevits nem szólt egyetlen szót sem, amikor beléptem, csak katonás tisztelgéssel fogadta a köszönésemet. Majd intett a segéd tisztjének, aki egy piros tokot adott át neki. **Boroevits** kinyitotta, odalépett hozzám és

a mellemre tűzte az akkori időben egyik legnagyobb kítüntetését: a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján.

Aztán megszorította a kezemet és németül csak ennyit mondott:

— A kolerásokért; köszönöm önnek az egész hadsereg nevében.

Nekem nem jött ki hang az ajkamon. Elfordultam... sirtam... a gyermekeimre gondoltam...

Hát kérdezte-e ekkor **Boroevits** Szvetozár, hogy melyik felekezethez vagyok a tagja? Kérdezték-e tőlem azok a megmenekült és meggyógyult kolerabeteg katonák, amikor halálravált, elkékülő ajkukat felnyitottam és beléöntöttem a börtönszerűen összeszorított fogak zárkájába az éltetadó forralt vörösbort és az orvosságokat, hogy az a sziv, amely feléjük nyul, az a kéz, amely a homlokukat megsimogatja, hol és melyik templomban szokott imára kulcsolódni, amikor az Egyistenhez fohászkodik?

És kérdezte-e vajjon az akkori **Szepes-vármegye** ünnepi és külön ez alkalomra összehívott közgyűlése, amikor a kolerának **Szepes-vármegye** területéről történt szerencsés eltávolítása és a haza szolgálatában végzett önfeláldozó fарадоzása miatt **br. Wieland Artur** szepesmegyei főispán előterjesztésére és **dr. Neogrády** Alajos alispán által gyönyörűen megfogalmazott átiratban köszönetet szavazott?

És amikor erről tudomást szerzett **Rákosi Jenő**, miért tartotta érdemesnek megírni rólam „**Hős orvosok**“ című vezércikkét, amit úgy hagyok örökségül gyermekeimnek és családomnak, mint a király a koronáját!

Játszanak bizalommal a Loteria de Stat

Colectura Oficiala-nál

Főelárusítóhely: Cluj, Regina Maria No. 46.

Arad: I. OLARIU, Str. Bratia nu 3.

Megérkeztek a legszebb tavaszi ujdonságok, férfi felöltő- és ruha-, női kosztüm- és kabátszövetekben.

Postăvăria H. Wiesel

— **BONYODALOM EGY ÖRÖKSÉG KÖRÜL.** Amikor az 1936 végén elhalálozott **Czernoczky Mihály** tekintélyes aradi cipész-mester jelentékeny vagyonára a végrendeletet elkészítette, bizonyára nem gondolt arra, hogy elhunytja után a család tagjai peres bonyodalomba keverednek — az örökség miatt. A másodszer házasodott **Czernoczky Mihály** vagyonra felerészét özvegyére hagyta, másik felének örököséül pedig részint testvéreit, részint pedig azok leszármazottjait nevezte meg. Amint a végrendelet napvilágra került, jelentkeztek **Czernoczkynek** az első házasságából származott és az örökségben nem részesített, jelenleg Magyarországon élő gyermekei, akik bejelentették, hogy **köteles rész címén a vagyon felerészét igénylik.** Az örökösök megtagadták a kérelem teljesítését és a hagyatéki bíróság perre utasította a feleket, akiknek nevében a közelmúltban a törvényszék **Stroescu-Murgescu** tanácsa előtt **Luțai Cornel dr., Pop Alexandru dr., Gerő Sándor és Szentiványi Elek** ügyvédek fejtették ki álláspontjukat. A végrendeletben megnevezett örökösök az előző házasságból származó gyermekek követelésének elutasítását azon a címen kérték, hogy **tulajdonképpen nem is Czernoczky gyermekei, mert már akkor születtek, amikor a cipész-mester különváltan élt az anyjuktól.** A bíróságnak ezt a kérdést kell eldöntenie, vajjon átszáll-e az örökösökre az a jog, hogy a gyermekek törvényes születését kétségbe vonja, mert ez a jog az apát illeti, viszont az apa az életében semmiféle eljárást nem indított gyermekei törvénytelenítésére / annak ellenére, hogy nyilvánlag létezik az anyának egy oly értelmű nyilatkozata, amelyben elismeri, hogy a gyermekek nem **Czernoczkytől** származnak. A bíróság az iratok beszerzésére új tárgyalása hatánapot tűzött ki.

— **NEHÉZ AZ ÉLET VIDÉKEN.** Mit tagadjuk, nem öröm az élete egy vidéki színigazgatónak. A komoly emberek „utálják“ az operettet, a „nagyközönség“ pedig utálja a drámát. Ámde az irodalom kötelez. Mit csinál tehát egy faluzó igazgató? Egy vidéki ujságban olvassuk a következő színházi hirdetést szóról-szóra: „**Hétfőn, március hó 27-én kezd meg vendéjátékát X. Y. szintársulata a „Jézus-faragó ember“ című nagyszerű operettel.**“ Hát Istenem... Operettnek éppen nem lehet nevezni **Nyirő József** drámáját. De a cél szentesíti az eszközt. A közönség így talán bemegy...

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanok!
GOLDSTEIN LAJOS
mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújt kosztüm és kabátujdonságokban, selyem és mosóáruban.
Str. Bratianu 2.

Méltó helyet Magyarországon a törzsökös magyaroknak!

Kevés dolog hoz annyi örömet, mint amerikai véreink sürü levelei. A napokban kaptam meg „**öreg Belits Pál**“ levelét. A 82 esztendőös öreg arról ír, hogy valamikor a kivándorlás előtt elment **Turinba, Kossuth Lajoshoz. Kossuth Lajos** a Duna-medence jövőjéről beszélt neki s „**öreg Belits Pál**“ olyan drámai izgalommal írja le ezt a beszélgetést, mintha tegnap történt volna. Elevenen, forrón él a magyarság amerikai véreinkben s ha haza gondolnak, bizony sokszor elborul a homlokuk.

Azt írja, hogy a helybeli református lelkész kölcsön adta „**Viharsarok**“ című könyvemét. Nemsokára rá pedig kezébe került az a cikkem, melyet a „**törzsökös magyarok**“ mozgalmáról írtam. S most nem tudja összeegyeztetni a kettőt. A „**Viharsarok**“ teljesen magyar és egyben teljesen emberi megnyilatkozás volt az Ön szemében. A „**törzsökös magyarok**“ mozgalmával szemben pedig bizalmatlan, mert a **demokrácia légkörében él és gyanusan figyel minden fajvédő izü megmozdulást.**

Szóról-szóra ezeket írja: „**En magam sem vagyok magyar eredetű, sem a családi nevem nem volt az, s így nem tudjuk határozottan, hogy tulajdonképpen milyen fajhoz is tartozunk. Csak tudjuk, hogy a magyar nemzetnek vagyunk hűséges gyermekei. Származásunk idegen, de szívünk és érzésünk magyar.**“

Szinte közölni szeretném minden sorát, olyan tisztán és becsületesen fogalmazza meg a nemzeti gondolatot: „**Mi, Amerikában élő magyarok, igazán nem tudjuk megérteni, hogy miért van a sokféle kuruzslásra szükség. Most, amikor nem fajról, nem törzsről kellene beszélni, hanem nemzetről, igen a nemzetről, amelynek kötelékébe tartozik mindenki, aki a magyar nemzethez tartozónak érzi és vallja magát.**

Megnyugtatom, kedves barátom, hogy az igazi magyarok — de a világon minden nemzet igaz fiai — mindig így értelmezték és ma is így értelmezik a nemzeti és faji gondolatot. A faji összetartás, a nemzeti közösség nem törzskönyvet, nem „pedigrét“ jelent, hanem magatartást. Aki szervesen beilleszkedik a dolgozó közösségbe, aki ennek a közösségnek szellemét és fegyelmét magáévá teszi, az a nemzethez tartozik. Nemcsak akkor, ha ezt anyakönyvekkel tudja igazolni, hanem akkor is, ha idegen származása dacára fenntartás nélkül beolvadt a dolgozó közösségbe.

A „**törzsökös magyarok**“ azonban nem is akarnak föl-

lépni ezekkel az őszintén beolvadottakkal szemben. Csak azt nehezményezik, hogy olyanok hirdetik igen gyakran s legtürelmetlenebbül a „fajvédelmet“, akiknek vérségében szivből kételkedhetünk. S nem azért szeretik a „törzsökös magyarokat“, hogy azután szervezett erejükkel minden idegen származásu magyart kiszorítsanak, hanem azért, hogy a vérbeli magyarok emberséges gondolkodását tegyék uralkodóvá ezen a földön.

Azt írja: „Én már 30 éve hirdetem, hogy a magyar nemzetnek erőssége nem az irodákban, hanem barázdákban és falvakban van. A magyar földreformot 60 esztendővel ezelőtt kellett volna megcsinálni.“

Igaza van. S mi éppen ennek a színmagyar parasztságnak, az igazi „törzsökös magyarságnak“ akarunk méltó helyet biztosítani az élet minden területén. Azt valljuk, hogy ha már benne vagyunk a fajvédelemben, akkor az igazi magyar fajtát, a parasztságot védjük, segítsük és emeljük fel.

Ha pedig a nép megkapja megillető szerepét a magyar életben, akkor önnek sem lesznek többé aggodalmi. A nép azt a nemzeti és faji gondolatot fogja hirdetni, melyet Ön hirdet. A nép a termelő munka erkölcsét honosítja majd az életben. A nép nem azt nézi, hogy kinek-kinek milyen a származása, hanem hogy munkásan s becsületesen beilleszkedik-e az illető a közösség életébe.

Igy gondolkozunk mi is. Akadnak, akik idegen minták szerint akarnak „fajvédelmet“ csinálni. Mi azonban azt követeljük, hogy a fölemelkedett nép itéljen majd afelőtt, hogy ki méltó hozzá, kinek magatartása azonos a közösség magatartásával, szellemével és erkölcsével. A „törzsökös magyarok“ mozgalmának is szerintünk akkor van értelme, ha minden erejével a parasztság fölemelkedéséért küzd s nem merül ki néhány „történelmi“ család nemzetségének összegyűjtésében. De erről nincs is szó. Hiszen végső eredményben mégis csak a parasztság a legkülömb történelmi osztály is.

Jó lenne, ha az idegenben sokat tapasztalt, megtisztult és fölemelkedett magyarok tömegesebben hazatérnének. Elég lenne egy-egy faluba egy-két amerikai magyar felvilágosítónak, faluszervezőnek, faluvezetőnek...

Ardea! legfrisebb hirtit közli az 52 éves

Aradi Közlöny

Fizessen elő az

ARADI-KÖZLÖNY-re

Hirdessen az

ARADI-KÖZLÖNY-ben

Konjunktívás gyorstalpfolyamok szacalják a beugratott átrétegzőket

(Temesvár.) Barátommal találkoztam a napokban este, sietett valahova.

— **Megyek a tanfolyamra** — válaszolta, amikor megkérdeztem tőle, hová megy és miért nem látom hetek óta, — **tudod kérlek, minden este ott vagyok a tanfolyam előadásain.**

Amikor pedig kiolvasta csodálkozó pillantásomból, hogy nem tudom miről van szó, lelkendezve mesélni kezdett:

— Tényleg azt akarod mondani, hogy fogalmad sincs miről van szó? Hiszen az egész város tanfolyamra jár manapság, ki ezt az ipari szakmát, ki azt a mesterséget tanulja, mert igazán nem lehet tudni manapság, mikor lesz szűksége az embernek valami olyan foglalkozásra, amely más körülmények között is biztosítja a kenyeret...

Meg tudtam azután, hogy barátom cipőfelsőrésztűzést tanul, hogy ezenkívül tanfolyamok tömkelege kínálja a kézműipari foglalkozások elsajátításának csábító lehetőségét és hogy a szakmatanulás mindössze potom néhány ezer leibe kerül, amit nem is lehet csodálni, mert ugy-e új kenyérkereseti lehetőséghez juttatja az embert, ugy-e a bizonytalan jövőt szinte rózsaszínűen biztatóvá váratja elője. Hátizsákvarrászat és gyíkbőr kikészítés, finomtészta metetetés és makaronilyukfurás, mindez elsajátítható a tanfolyamokon, természetesen szakképzett, hozzáértő tanfolyamvezetők irányításával. Másnap érdeklődni kezdtem és megtudtam, hogy feleségem barátnője tejfeldolgozással foglalkozik a bizonytalan holnapra való tekintettel, férje szabad idejét, amit alapos irodai elfoglaltsága meghagy, valamelyik gyárban dolgozik és tanulja a szakmát és azt is, hogy ami szabad ideje ismerőseimnek megmarad a tanfolyamjárás és szakmatanulás után, azt természetesen nyelvtanfolyamok látogatására használják fel.

Mindez nagyon érdekes, jellegzetes és gondolkodásra késztető tünet, de engedtessek meg nekem, hogy elmondjam ezzel kapcsolatosan véleményemet, ami tulajdonképpen nem is magánálláspont, hanem komoly, szakmájukat és általában a kézműipart jól ismerő szakemberek megállapítása is, az „**átrétegződés**“ lázjelenségéről.

A helyzet ugyanis az, hogy gyorstalpaló tanfolyamokon, néhány a napi munkától ellopott órán

lehetetlenség elsajátítani valamilyen komoly szakmát.

Az inasnak évek hosszú során keresztül folytatott gyakorlati oktatásra és gyakorlatra van szüksége, amíg elsajátítja a mesterséget, amit tanul és még akkor sem bizonyos, hogy jó

mesterré válik. Képzeljük már most el azt, hogy olyan felnőtt emberekről van szó, akik más foglalkozásra szóló beállítottsággal, legtöbbször irodai gyakorlat hosszú évei után és alatt, a napi robot mellett akarják kitanulni a nem is leginkább kedvükre való, hanem legmegfelelőbbnek, leginkább kényeretbiztosítónak mondott szakmát. Vannak, akik azt mondják, hogy a felnőtt kor, az előrehaladott értelmiség az, ami könnyebb teszi az „**átrétegződés**“ folyamatát. Aki így beszél, az nem ismeri a munka lélektanát, nem tudja azt, hogy az irodai munkát végző ember egész gondolatvilága, munkakészsége, kezűgyessége és általában valamennyi itt számításbajzható tulajdonsága már lekötött, olyan valami, ami magánviseli az eltöltött évek bélyegét.

Legtöbbször kifizetésü emberek látogatják a „**szaktanfolyamokat**“, mert akinek pénze van, az a külföldön is más feltételek mellett helyezkedhetik el adott esetben, mint az, aki kizárólag a munkájából él.

Ezek a kifizetésü emberek egy-egy ilyen gyorstalpaló tanfolyamba súlyos ezresekert fektetnek,

olyan pénzt, amit maguktól és családjuktól vonnak meg, szórakozásuktól és életfeltételeiktől takarítanak el, nem beszélve a tanfolyamra fordított időről, aminek a munkában töltött nap utáni pihenést kellene jelentenie számukra. Vannak tanfolyamok — hat-nyolchetes előadássorozatok —, amelyeknek díja 6—7000 lei, de olyan „**alkalmakról**“ is, amelyeknek „**felhasználása**“ tiz-tizenkétezer leibe, sőt még többbe kerül.

Másik oldala ennek a láztünetnek, hogy vagy a tanfolyam után nyomban következik be a kiábrándulás — ami még a jobbik eset —, mert a „**tanonc**“ kénytelen belátni, hogy

az előadásokon hallottak nyomán soha sem lesz szakmunkás.

Vagy esetleg azt, hogy a „**nagyszerü megélhetést biztosítónak**“ mondott pálya, amit kitanult, nem kifizetődő mesterség, még akkor sem, ha jelentős tőkét fektetnek a vállalkozásba, hát még akkor, ha csak az alkalmazottság lehetősége marad fenn. A nagyobbik kiábrándulás azonban akkor érheti az „**átrétegzetteket**“, akik külföldön próbálnak szerencsét a biztonságosabb jövő megteremtésével, amikor megpróbálják gyakorlatilag alkalmazni a drágán szerzett „**tudást**“. Mert ugye elképzelhető, hogy külföldön nem éppen az irodai munka mellett úgy, ahogy kitanult külföldről jött szabót várják, mint ahogyan ugyanez az eset valamennyi szakmánál, hiszen százezrek élnek olyanok munka nélkül, akik valósággal beleszülettek mesterségükbe.

Mert akkor, ha tényleg kényszerítő körülmények vetik idegenbe az embert, mindig a helyi viszonyok, a pillanatnyi nyomor az, amely az életfeltételeket megszabja. Legtöbbször napszámosmunka, vagy ehhez hasonló elfoglaltság az, ami

az elhelyezkedésnek legalábbis kezdetét jelenti. sajnos a nincstelen emberek vagy ezzel, vagy pedig valami házaló-kereskedelemfélével kénytelenek tengetni életüket a kényszerűség új körülményei között.

Helyénvaló lenne tehát, ha azok az erkölcsi testületek, amelyek olyan nagy gonddal foglalkoznak az arra rászoruló tömegekkel, amelyek kizárólag a bizonytalan holnappal kapcsolatos problémák megoldására alakultak.

komoly felügyeletet gyakorolnának az „átrétegző“ tanfolyamok felett.

Ne legyen pénzszerzés ellenőrizetlen és bőséges forrása a nyugtalan emberek bizonyosságra vágyása, ne legyen szabad vadászterület a kivándorlási lehetőségek és kényszerűségek nagyrészben mesevilága. Az átrétegződés olyan probléma, amellyel nemcsak érdemes, de kell is komolyan foglalkozni, de nem a zsiros üzlet feltételei, hanem a tényekkel tisztában lévő, tárgyilagos elbirálás szempontjai szerint.

Temesvári levél

Írja meg szerkesztő ur

az itt következő panaszt, mert nemcsak egy kétségbeesett feleség és családanya érdeke kívánja ezt meg, hiszen rajtam kívül sok-sok családban hangzik el mindjobbban a panasz, amit szóvá kívánok tenni:

a városban ismét vigan folyik a hazárdjáték.

Az **Ország-Világ** legutóbbi lapszáma szóvátette a szatmári prefektura különös rendeletét, amely bizonyos „**tárgyrulettet**“ engedélyezett és megírta, hogy ez a hazárdjáték üldözésére hozott szigorú rendelkezésekkel összeegyeztethetetlen. Most kérem, foglalkozzék egyes nyilvános helyiségekben és magánhelyeken folyó hazárdjátékokkal, amelyek ellen végre tennie kellene valamit a büntető hatóságoknak.

Férjem középtisztviselő, aki szorgalmasan dolgozik, családunk jól ismeri a gondokat, bajokat és nehézségeket. Beosztással kell élnünk, mert az élet egyre drágul, viszont a jövedelem nem növekszik. Elképzelhető tehát, mennyire megdöbbenett, amikor jóakaró ismerősök figyelmeztettek, hogy

férjem éjszakánként nagy kártyacsatákban vesz részt és hogy ezeken a kártyacsatákon rendszeresen veszít.

Smen de fer és makao járja újra az éjszakában, gyakran kávéházakban, nyilvános helyiségek szeparéiban ugyszólván a hatóságok kigunyolására. De igen gyakran magánlakásokban is összegyűlnek a kártya rabjai és folyik a játék reggelig.

Ezek a felvilágosítások megmagyarázták, miért voltak

az utóbbi időben állandó zavarok a háztartási költségek fedezésével.

Megértettem mi az a baj, amely felborulással fenyegeti szegény háztartásunk egyensúlyát.

Megtudtam, hogy éjszakáról-éjszakára fosztogatják ebben a városban az embereket, akiket elkap a játékszenvedély és nem tudnak ellentállni a könnyü pénzkereset állítólagos lehetőségeinek. Legtöbbször olyan emberekről van szó, akik szabadulni szeretnének anyagi gondjaiktól és ezért ülnek le a kártyaasztalhoz, ahol természetesen csak elvérezhetnek. A kártyában ugyanis általában és szorozatosan biztos „szisz-témája“ csak annak van, aki nem játszik korrektül, aki korrigálni tudja szerencsáját.

Nem kell leírnom a játékszenvedély pszichológiáját, nem kell elmondanom, hogy a hazárdpártik, a kártyabarlangok a kisemberek elvérzésére bizonyul és számításuk alapvető kétszerkettője, hogy a gondokkal küzdő kisemberek nyerni akarnak. Ma már legtöbb helyen olyan magas alapon folyik a römijáték is, hogy ez a legvakmerőbb hazárdjátéknak is megfelel és nem jelent eseményt, ha egyszerre hat, nyole asztalnál is legalább egy leies alapon ütik a blattot. Tizes römiben különösen veszedelmesen nagy alapon folyik a játék és a háromezer leies bulik gyakoriak.

Mindez nem kívánkoznék a nagy nyilvánosság elé, ha csak olyan emberekről lenne szó, akik anyagilag birják

BCU Cluj / Centaz ~~Library~~ ^{University} Library Cluj

Akinek pénze van, az végeredményében megengedheti magának a hazárdirozás fényüzését. A maga pénzével mindenki szabadon rendelkezik. De olyan embereknél, akik családjuktól kénytelenek elvonni a veszteségeket, akik igen gyakran más pénzéhez nyulnak, mert hajszolja őket a játékszenvedély, semmiféle elnézésnek, vagy nemtörődömségnek nincs helye, itt a legsürgősebben közbe kell lépni.

Nézzünk csak végig a römiasztalok egyleies alapon játszó kártyahősein. Csupa középegzisztencia, vagy kisember. Feszülő idegekkel, idegesen és nyugtalanul kergetik a szerencsét, amely nem lehet eléggé szerencsés ahhoz, hogy megkimélje őket a súlyos veszteségek kelleténél gyakoribb bekövetkezésétől. Kinek érdeke ez? Ki mondhatja erre, hogy mindez magánügy?

Hiszem, hogy a hatóságok ezideig azért nem léptek fel, mert nem tudtak a kávéházak különszobáiban, magánlakásokon, igen gyakran pedig nyilvános szórakozóhelyiségekben minden titkolózás nélkül folyó kártyacsatákról. Remélem, hogy a prefektus ur és a helyi rendőrség erélyes parancsnoka most már tudomást szereznek ezekről a sötét üzelmekről és intézkednek, hogy titkosrendőrök nyomozzák ki az összes eseteket. Néhány példás büntetéssel el kell venni azoknak a kedvét a hazárdjátékokkal való visszaélésektől, akik értik a módját, miképpen kell ügyesen kamatozni az or-

szág területén szigorúan tilos szerencsejátékok iránt megnyilvánuló érdeklődést.

Abban a reményben, hogy ez a néhány sor írás csak kezdete annak a kampánynak, amelyet a szerencsejátékok utvesztőjébe bonyolódott emberek érdekében nálunk haladéktalanul megkezdének, fogadja kérem köszönetemet,

Egy kétségeeseti családanya.

*

A fentiekhez nincs hozzáfűzni valónk, csupán annyi, hogy a közelmúltban egy aradi lokálban olyan parázs botrány játszódott le egy makao-csata miatt, amely alkalmas lett volna a hatóságok közbelépésére.

Egy szomszédvárosban lakó utazó szórakozott a lokálban, amikor néhány ismerősével elhatározták, hogy az egyik különhelyiségbe vonulnak makaozni. Rövidesen **tizennyolc ezer leit veszített az utazó**, aki — miután teljesen „kész csinálták”, otthagya kártyapartnereit és felszólította a játékról mit sem tudó és teljesen jóhiszemű tulajdonost, hogy

haladéktalanul vizesse vissza az elvesztett tizennyolcezer leit, mert ellenkező esetben feljelenti.

A lokál tulajdonosa hiába hivatkozott arra, hogy nem tudott a hazárdjátékról és hogy különben is a tiltott szerencsejátékért tulajdonképpen a maga a kárvallott utazó felelős, a feldühödött ember ragaszkodott követeléséhez, elrohant, majd kiszáratva két polgári ruhás uralra tért vissza, akik hatósági közegnek mondották magukat.

A lokáltulajdonos megijedt, tárgyalni kezdett és végül is tizennégyezer leit fizetett ki a saját zsebéből.

Ebből pedig az a tanulság, hogy elsősorban a nyilvános helyiségek tulajdonosainak kell szigorú ellenőrzést gyakorolniok, hogy a hazárdjáték ne üthesse fel fejét az általuk vezetett lokálban, viszont ahol az ilyen szándék hiányzik, ott könyörtelenül kell a hatóságoknak eljárniok.

HIRLAP

a legelterjedtebb magyar
kisebbségpolitikai napilap

A R A D

Str. Meşianu 1. — Telefón 97.

Magyar elterjedtségénél fogva a legeredményesebb hirdetői organum.

*Egy lapra fizessen elő,
de az az egy - jó legyen!*

Élvezheti-e a konverziós törvényt az a kereskedő, aki kényszeregyezési eljárás alatt állott ?

Érdekes csődeljárási kérelem foglalkoztatta az aradi törvényszék harmadik tagozatának **Nesselrode-Berov** tanácsát. Az ügy előzményeihez a következő részletek tartoznak:

Még 1935-ben a **Record-Oppenheimer**-cég, amelynek az Eminescu-uccában volt divatárkereskedése, kényszeregyezséget kért és a hitelezőinek tartozásuk 48 százalékos kielégítését ajánlotta fel. A törvényszék helyt adott a kényszeregyezési kérésnek és elfogadta az adós részéről felajánlott fizetési kvótát, kötelezve őt, hogy tartozását három éven belül egyenlitse ki.

Az adós nem teljesítette a felajánlott fizetési feltételeket

és a közelmúltban a nagyszebeni Banca Generală de Economii, amely a cégnek egyik hitelezője volt, **csődkérvényt** nyújtott be a törvényszékhez, amelynek **Nesselrode-Berov** tanácsa, mint csődbíróság csütörtökön délelőtt tárgyalta a beadványt.

A felperes ügyvédje kérte a törvényszéket, hogy adjon helyt a kérelemnek és rendelje el a csődöt. Ezzel az alperes képviselője a következőképpen védekezett:

— Igaz az, hogy három évvel ezelőtt kényszeregyezséget kért és fizetési részleteket ajánlott fel és a kérelemnek a törvényszék helyt is adott, de később életbelépett a konverziós törvény, amely kimondotta, hogy

mindazok, akiknek adósai között tizenöt százaléknál többi a mezőgazdasági konverziót élvező személy, azoknak szintén joguk van az ugynevezett „concordat agricol“ élvezetére,

amely ugyancsak a hitelfizetési kedvezmény egyki formája.

Ebben az ügyben érdemi döntés nem történt, mert jóllehet a konverziós törvény kimondja, hogy az ilyen ügyekben csakis elnöki rendelettel (ordinanța prezidențială) lehet döntést hozni. Az aradi törvényszék tanácsa határozott annak idején az ügyben s azzal az indokolással, hogy az adós a kényszeregyezési törvényben biztosított előnyökön kívül egy másik hasonló eljárás kedvezményeit nem élvezheti, **a kérelmet elutasította.**

Ezt a határozatot az adós megfelebbezte és

a tábla megsemmisítette a törvényszék ítéletét, kimondva, hogy az ügyben valóban az elnöki intézkedés lett volna szükséges.

Ezt a határozatot aztán egy hitelező felebbezte meg, de a semmitőszék a felebbezést elutasította.

A tárgyaláson az adós ügyvédje kifejtette továbbá, hogy a csődbíróságnak nincs hatásköre az ügyben érdemi-

leg határozni, de ha mégis határozna, úgy nem áll meg a törvényszéknek az az előző döntése, hogy aki egyszer kényszeregyezséget élvezett, az nem kérheti a „**concordat agricol**“ előnyeit, hiszen a kényszeregyezségi eljárást teljesen más érvek alapján rendelték el és a mezőgazdasági kényszeregyezés egészen különleges helyzetnek a szüleménye. Ezt a törvényhozó azoknak a hitelezőknek előnyére vezette be, akiknek adósai közül — mint említettük — több, mint tizenöt százalék mezőgazdasági adós és ezért akarta kárpótolni a hitelezőket. Kérte az adós ügyvédje, hogy mindaddig, amíg a concordat agricol ügyében érdemi döntés nincs, a csődmegnyitás iránti kérelem felett való határozathozatalt függesszék fel.

Egyébként bejelentette, hogy ügyfele a banknak tulajdonképpen nem is tartozik, minthogy az adós a banknál csak vevőváltókat számított le, ezek a váltók az elfogadók által időben rendeződtek és így a bank követeléseinek több, mint a kvótában megállapított 42 százalékhoz hozzájutott. Tehát a bank csődmegnyitási kérelme érdemben is teljesen alaptalan.

A törvényszék elhalasztotta a tárgyalást, de egyébként kilátás van a felek megegyezésére.

— **MEGÉRDEMELT KITÜNTETÉS** érte **dr. Luțai Cornel** közbecsült aradi ügyvédet, aki — mint ismeretes — évek hosszú során keresztül állott Aradváros élén, mint főpolgármester. **Luțai Cornel** dr.-t március tizenötödiki hatállyal az államügyvédek sorába iktatták és ezzel olyan hivatalos beosztást nyert, ami nemcsak a kinevezettre megtisztelő, de kitűnő munkaerővel növeli az állam ügyeit képviselő jogászok testületét. A volt főpolgármester, aki nagyképzettségű és tudásu jogász, egyike volt Arad legtevékenyebb városvezetőinek. Amikor a város élére került, már hosszú évek óta nem történt semmi jelentősebb városfejlesztési vagy szépművészeti intézkedés sem, az új főpolgármester azonban véget vetett ennek a helyzetnek és nagy ambícióval és energiával kezdte meg Arad községi közigazgatásának új irányba való átállítását. A város parkirozása, a sugárut megteremtése, sok egyéb vállalkozása bizonyítja még ma is, hogy tevékenyen kívánta a közérdeket szolgálni és ha voltak is kezdeményezései, amelyek talán nem hozták meg a várt eredményeket, ez a körülmény is elsősorban azzal magyarázható, hogy nem állottak mindenkor rendelkezésére a megfelelő eszközök, nem voltak minden vonatkozásban kedvezőek a körülmények polgármesteri működésének idején. Most, hogy **dr. Luțai Cornel** ügyvédi képességeinek elismerésére az állami ügyvédek sorába iktatták, sokan keresik felszerencsekívánataikkal a volt főpolgármestert.

a meteorológiai jelentésekről

Holnap átutazom Temesvárra és én kétségbe vagyok esve és azt hiszem joggal, mert nem tudom mit huzzak fel. Mit vigyek magammal:

a télikabátomat, a felöltőmet és avagy az esőköpenyemet.

Kinézek az ablakon délelőtt tizkor: esik az eső. Fél-tizenkettőkor már a leggyönyörűbb verőfényes napsugár kacérkodik. Délutánra ellenben már olyan hideg lett, hogy még a télikabát is kevés. Avagy tetszés szerint megfordítva.

Kétségbe vagyok esve, hogy mit vigyek az utra. Kollegám azt mondja, hogy egész biztosan tavasz van, mert őnála odahaza már nincsen kályha a szobában. Ezt én egyszerűen úgy cáfoltam meg, hogy akkor nálam egész télen tavasz volt.

— De nézd meg a naptárt kérlek — mondotta —, hiszen március 21-től már hivatalosan tavasz van.

— Ugyan kérlek — feleltem neki —, hiszen tudod a politikában is, hogy a hivatalos jelentések mindig ... — nem is fejeztem be a mondatot.

És most mit csináljak, itt az este, holnap reggel utazom és a fogasomon ott lóg egymás mellett a télikabát, felöltő és gummiköpeny. Milyen jó annak, akinek csak egy van, gondoltam vetkőzés közben, annak nem kell ilyesmin a fejét törnie. Mégis csak nyugodtan él az, akinek semmije sincs.

Bebujtam az ágyba és elkezdtem logikusan gondolni:

Nézd, szoltam önmagamhoz, a fák rügyeznek, tehát tavasz van, tehát vedd a felöltődöt. Igen ám, de viszont a rügyek fáznak, tehát tél van, tehát vidd a télikabátodat. De nem vihetem a télikabátot, amikor odakinn szakad az eső, csak úgy veri az ablakomat: tehát vidd az esőköpenyt, tehát itt meg kell boldogulni és már a mentőket akartam telefonálni, de éreztem, hogy lassan elnyom az álom ... és azt álmodtam, hogy bálban vagyok, amelyet a télikabátok rendeznek, de meg vannak azért hívva a felöltők és esőköpenyek is. És azt álmodtam, hogy én nő vagyok, az egyetlen nő a bálban és csak úgy tülekszenek utánam a gavallérok majd egy télikabát, majd egy felöltő, majd egy esőköpeny kér fel és táncolok. Az egyik pillanatban megáll előttem mind a három fajta és meghajtja magát és én kétségbeesve nem tudom melyiket válasszam aztán ... ugylátszik nagyon hánykolódhattam, mert az ágy előtt a padlón ébredtem fel.

— Hopp — orditottam fel diadalmasan, úgy hogy feleségem rémülten rohant be a szomszéd szobából.

— Mi baj? — kérdi.

— Semmi, kéztél van egy mai ujság?

— Van, de mit akarsz te hajnali félkettőkor ujsággal?

— Csak add ide — mondtam ragyogó arccal és meg-
néztem benne a meteorológiai jelentést. Így szólt:

„Enyhe, derült idő várható, éjszaka kevés lehüléssel“.

Visszabujtam az ágyba.

Nahát, ha enyhe derült idő várható, — mondtam derül-
ten —, akkor felöltöt viszek és olyan nyugodtan aludtam el,
mint akinek semmi közvé sincs az ideai bankmérleghez.

Reggel fütyörészve ültem fel a vonatra, kicsit ugyan sze-
merketett, de Istenem, csak tudja a meteorológiai, mit mond.

Temesváron ébredtem fel, szakadt az eső.

Meg voltam semmisülve, hát ez nem lehet. Hát én nem tud-
nék olvasni? Az uccán az első rikkancstól megvettem ugyan-
azt a lapot, hátha rosszul néztem tegnap. Kinyitom, olva-
som, miközben az eső csak úgy szakad a nyakam közé:

„Enyhe, derült idő várható, éjszaka kevés lehüléssel“.

Meg vagyok győződve, hogy nem a meteorológiai intézet
tévesztette el, hanem az idő.

Az Ország-Világ kabaréja:

Tekintélyrombolás

Jöjjön, aminek jönnie kell, én már semmit sem bánok!

És ha rongyokká szakad is szét ez az avas világrend, én
tisztító igazságom büszke tudatában emelt fővel hársogom a
szélrózsa irányába, hogy az a feltétlen bizalom, amely-
lyel a feleségek kilencven százaléka viseltetik férjének uni-
verzális képességei iránt, nem rendelkezik szilárdabb ala-
pokkal, mint a puszták sivó homokja.

Allítom és bizonyítani tudom, hogy amidőn a feleség
egy imént olvasott novella hatása alatt hirtelen odafordul
férjéhez és váratlanul azt kérdi: mondd csak fiam, milyen
magas lehetett a bábéli torony és a férj erre egy darabig
gondolkodik és azután azt mondja, hogy nem tudja, akkor
nem azért nem tudja, mert most véletlenül nem jut az eszé-
be, hanem azért nem tudja, mert sohase is tudta.

És arról se volt soha fogalma, hogy mennyi bélyeg kell
egy Braziliába küldendő levélre, nem tudja, hogy volt-e egy
perzsa király, akit Xerxesnek neveztek és ez a kettő nem
azonos-e, nem tudta, hogy ki a portugál köztársasági elnök
és azt se tudja pontosan, hogy hol fekszenek a Samoa-szi-
getek.

És abszolút érdemtelen arra a vak bálványozásra, amely-
nek következtében, dacára annak, hogy kiderült, miszerint
mindezeket nem tudja, önagysága ujólag és ismételten min-
dig hozzá fordul az ilyen színes és sokoldalúságuknál fogva
meglepő kérdésekkel.

Nem, Hölgyeim, az önök férjének egyáltalában nincs
meg, sajnos, az a kimerítő enciklopédikus tudása, amelyet

Önök róla feltételeznek, minden valószínűség szerint azért, mert ő, amikor ugyanezeket a dolgokat elolvassa ugyanabban az ujságban, ahol Önök, soha nem fordul Önökhöz ez ügyekben felvilágosításért, hanem egyszerűen belenyugszik abba, hogy jó ha Xerxes, hát legyen Xerxes.

Ez az, amit a dog elméleti részéről óhajtottam a nyilvánossággal közölni.

Azonban ennél az elméleti résznél is kevésbé értem azt a csodás rajongást, amellyel Önök férjük gyakorlati kvalitásai iránt viseltetnek.

Miért van az, hogy amikor a legviharedzettebb szállító munkások se tudnak a helyéből elmozdítani egy ólomsúlyu kredencet, akkor Önök a férjükhöz fordulnak könnyed mosollyal, mondván: ugyan drágám, légy szives, segíts már nekik egy kicsit.

Miért hiszik Önök a férjükről azt, hogy tulajdonképpen sulyemelőbajnok és erőművész, csak titkolja?

És, ha a csengő elromlik, vagy a rádió egyszerre és minden átmenet nélkül nem akarja fogni Algirt, miért mondják Önök olyan szemrevéányóan a férjüknél: Ejnye, Oszkár, igazán megcsinálhatnád már ezt az izét...

Mit gondolnak Önök, Hölgyeim? Hogy Oszkár tudja?

Nem tudja, Hölgyeim. És ellentétben az Alarcosbál című opera Oszkárjával, aki „Oszkár tudja, de nem mondja“, az Önök Oszkárja legfeljebb mondja, de nem tudja.

És, ha a polituros asztalról a máz lepattogzik, azt az asztalos lényegesen jobban vissza tudja ragasztani, mint Oszkár.

A befőttes üvegekben elszakadt gummit Oszkár éppúgy nem tudja összevarázsolni, mint egy ujszerzeményű háziilag bekeretezni egy rámába, amely a szegény Nagymamáról maradt és ennél fogva kár volna kidobni, de az a kép nagyon jó volna bele.

Oszkár semmivel nem tud jobban kibogozni egy nagyon komplikált csomót egy kalapskatulyán, mint mondjuk Önök Hölgyeim és semmivel jobban nem tudja utánarendelni az eltörött szervizpoharat, mint ugyancsak Önök.

Alkalmatlan látogatásokat lemondani, könyvügynököket és gyűjtőives embert lerázni éppúgy nem tud, mint Önök és főleg és elsősorban semmivel sem hatásosabb, ha ő kérdi meg a háztartási alkalmazottat, hogy miért jött haza tizenkettő után, mint ha Önök teszik ugyanazt.

Nem tudja, hogy mit méltóztassanak felvenni ma este: a fekete csipkeruhát a piros cipővel, vagy azt a kis simát a kék gyöngyökkel, mert az ugyan jobb volna, de már látták rajtam. Erről Oszkár fogalma sincs, mert ő ilyenkor mindig ugyanazt a szmokingot szokta felvenni, dacára annak, hogy már szintén látták rajta.

Oszkár nem tudja, hogy miért teszi ki ebben a hónapban olyan sokat a villanyszámla, nincs-e hiba az órában, vagy

a lámpában, nem tudja, hogy hogy lehetne kijavítani, ha volna és azt se tudja megakadályozni, hogy az a nyomorult kályha ne füstöljön, dacára annak, hogy az idén már egyszer át lett rakva.

Oszkár nem tudja, hogy milyen idő lesz holnap. Most, márciusban még nem tudja, hogy az idén hova menjünk nyaralni, a tengerre menjünk-e, mert ott esetleg borzasztó meleg lesz, vagy a hegyek közé menjünk, mert mit csinálunk, ha elkezd esni az eső és egész nyáron nem fogja abbahagyni és lesz-e elég pénzünk ahhoz, hogy az idén kisasszonyt is vihessünk magunkkal.

Mert ha az Oszkár legalább ezt az egyet tudná . . .

Hogy lesz-e egyáltalán valami pénze, vagy nem lesz . . .

De egyelőre még azt se tudja szegény.

Nem, Hölgyeim, sajnos, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy Oszkár korántsem olyan zseniális, mint Önök gondolják.

Az Ország-Világ

helyszini közvetítése egy macska-kakas viadalról

(Nagyvárad.) Ki ne emlékeznék még a „békebeli“ cseledek, szakácsnék és a „vergóniás“ hadfiak mulatságainak feledhetetlen színhelyére. Mint annyi más, sokat emlegetett „színtolt“, — ez is eltűnt már az idők viharában. Sívár, kietlen telek éktelenkedik a nyári vendéglő helyén: törött üveg, karimánélküli horpadt keménykalap, rozsdás abroncs és piszkos rongyok vigasztalan menhelye. Most, kora tavasszal, még mindig elhagyatott hely ez; az a néhány ember, akinek utja errefelé vezet, oda se nézve sietve halad el mellette.

A napokban izgalmas párviadal színhelye volt ez a környék:

egy macska és egy kakas vivott itt élet-halál harcot.

A kakas fajtájának diszpéldánya. Hatalmas csőrü, vérpiros taréju, rozsdavörös állat, színjátzó farktollakkal. És a sarkantyui? . . . Félelmetesek! Méltóságteljesen, szuverén göggel lépkedett a koraesti félhomályban, nyilván komoly problémákkal elfoglalva, mert csak így lehet megérteni, hogy nem vette észre már messziről támadóját.

A macska? Szikár, szívós, piszkossárga kandur, bal lapockája táján csunya sebhely,

jobb szeme hiányzik.

Láthatólag sok nehéz harcot kipróbált, mindenre elszánt, kiéhezett rablótipus. Egy zsombék mögött meglapulva leste a feléje közeledő kakast foszforeszkáló félszemével, ugrásra kész testtel. Amikor a kiszemelt áldozat körülbelül egy lépésnyire volt tőle, már nem birt idegességével:

előreiesztett körmökkel rugóként pattant a magasba.

A kakas megtorpant, valamilyen soha nem hallott, hörgés-szerű hang buggyant ki a torkán s a következő pillanatban szárnyainak erőteljes csapásával a levegőbe emelkedett. E mozdulatnak és a kandur rossz szemmértékének köszönhető, hogy megmenekült. A macska körmei lecsuszta a nyakáról, úgy hogy csak néhány tolla hullott le a földre.

A macskát e sikertelenség nem riasztotta el: ismét támadott, de a kakas most már résen volt. Ujból és újból felugrott, sarkantyúival keményen védekezett s közben olyan csapásokat osztott csőrével a macska fejére, hogy csak úgy koppant.

Izgalmas élet-halál harc folyt az ellenfelek között.

A kandur körben futott, így próbált előnyösebb helyzetbe jutni és a kakast megzavarni. Sikerült is körmeit beakasztani a kakas taréjába, úgy hogy kiserkedt a vére. A kakas vadul csapkodott maga körül — kitépett tollai röpködtek szereszéjjel — s most már ő ment át támadásba. A kandur groteszk ugrásokkal igyekezett ez elől kitérni s eközben egy hirtelen fordulatnál hanyat esett. Mielőtt még talpra ugorhatott volna,

a kakas villámgyorsan rácsapott a magasból s éles csőrével a macska fülébe vágott!

Ez már elég volt a vakmerő utónállónak. Feladta a reménytelen küzdelmet.

A kakas vérbenforgó szemekkel nézett utána. Győzött.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— **MEGIRTÁK A NAPILAPOK**, hogy **Turánszky** István volt tolnamegyei főispánt nevezték ki a magyar kormány miniszterelnökségének sajtófőnökévé. A kinevezésnek romániai vonatkozást kölcsönöz az a körülmény, hogy **Turánszky** István néhány évvel ezelőtt a bucarestii magyar követségen működött, mint ügyvivő és így az országban élő magyar közönségnek módjában állott közelebbről megismerkedni ezzel a szivélyes modoru diplomatával. **Turánszky** István rokonszenves egyénisége révén sok barátot és tisztelőt szerzett Bucarestiben és ezt a rokonszenvet sikerült személyén tul minden általa képviselt magyar ügy iránt biztosítania, amivel hozzájárult a két nép közötti hidépítő munkához. Egyik legfontosabb pozícióban fejtette ki ezirányu tevékenységét a nagy tudásu és képzettségü magyar diplomata, akinek természetesen a romániai magyarsághoz is közeli nexusai voltak, amiket egyéb bucarestii barátai kapcsolataival együtt azután is megőrzött, hogy erről az állomáshelyről elrendelték és a magyar külügyminisztériumhoz osztották be titkári minőségben. Most, hogy a magyar miniszterelnökség sajtófőnökévé nevezték ki, minden bizonynyal nemcsak a romániai magyar társadalom sok tagja, de számos bucarestii barátja is örömmel vesz tudomást **Turánszky** István új beosztásáról.

Ország - Világ

(ERDÉLYI ÉLET)

GELLER ÖDÖN

társadalmi, művészeti és irodalmi országos riportlapja.

(Bejegyezve: Trib. Arad, Secția III-a Con.

Dos. Nr. Pres. 8./1938/2.)

Lapunk kizárólag előfizetés útján kapható.

Előfizetés egy evre: pénzügyintézeteknek, vállalatoknak, nagykereskedőknek, kávéházaknak és külföldre 1200, magánosoknak 1000, köztisztviselőknek és nyugdíjasoknak 600 lei. Rendelési árszabályzatunk a sajtó és propagandaügyi alminisztérium hirdetési igazgatósága által van megállapítva.

ARDEALI SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ARAD,

Bulevardul Regele Ferdinand 19. Telefon: 15—25.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: „Phönix“, Arad, Piața Plevnei 2. Telefon: 16—39.

Pénztelvetekre — pecsettel ellátott hivatalos nyugta ellenében — csak fényképes igazolványal rendelkező kiadóhivatali megbízottak vannak feljogosítva!

BEU Cluj Central University Library Cluj

Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha laptársaink átveszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkíróink megnevezésével!

— ÉJJEL-NAPPAL szívesen dolgozunk a közönségért, — dolgozzék a közönség is velünk. Minden közérdekű közleménynek helyet adunk, — minden igaz sort továbbítunk. Ne sajnálja senki a idejét: önmagának és embertársainak használ, ha nem hallgatja el mondanivalóját! Az „Ország-Világ“ huszonnyolc év óta tántoríthatatlanul állja a helyét, — mindig és mindenütt a közönségért a közönjéggel!

— „PHÖNIX“-NYOMDA, Arad, Piața Plevnei Nr. 2. Telefon 16—39. Ajánlkozik mindenféle könyvnyomdai uton előállítható munka izléses és pontos elkészítésére a legrövidebb időn belül, versenyképes áráért. Könyvek, folyóiratok, újságok, hivatalos, iskolai és egyházi nyomtatványok, árjegyzékek, falragaszok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, gyászlapok, ipari, kereskedelmi, gazdasági és pénzügyintézeti nyomtatványok, körlevelek, üzleti értesítések, borítékok, levélpapírok, számla- és megrendelőkönyvek, felszólító levelek, levelezőlapok készítése bármely szöveggel a legizlésesebb kiállításbar. Kérjen árajánlatot!

Itt az alkalom!

1939 március 15-én kezdődik a

milliók előnyomulása!

20 X egymillió

BCU Cluj / Central University Library Cluj
lejes nyeresemény

A 100.000 lejen aluli nyeresemények szaporítása kielégíti a legkényesebb játékosokat is.

Vásároljon még ma egy szerencse-sorsjegyet

Állami sorsjáték